

AVRUPA FUTBOLUNUN YENİ GÖZDESİ: UEFA ULUSLAR LİĞİ

Emir GÜNEY

Khas Spor Çalışmaları Merkezi

Uluslararası futbol alanında en çok tartışılan konulardan biri olan millî takımların dostluk maçları takvimi artık tarih oldu. Avrupa'da artık fikstürü önceden belli, her takımın kendi gücüne denk rakiplerle oynayacağı UEFA Uluslar Ligi maçları oynanacak.

Geride bıraktığımız yirmi yılda uluslararası futbol alanında çok hızlı bir büyüme gerçekleşti. Şampiyonlar Ligi ve İngiltere Premier Lig'in kurulmasını takiben ivmesi artan ekonomik büyümeyi Avrupa Birliği içerisinde "yabancılık" unsurunun tanımının değişmesi takip etti ve dünya futbolunda Avrupa futbolu merkezli ciddi değişiklikler gerçekleşti. Bu değişimden en çok etkilenen ise güçlenen kulüp takımları ve kulüp takımı taraftarlığının karşısında değer kaybeden ulusal takımlar ve millî takım taraftarlığı oldu.

En değerli oyuncularını millî takımlara göndermek istemeyen kulüp takımları sakatlık, yorgunluk vb. bahanelerle oyuncularını özellikle dostluk/hazırlık maçlarına yollamamak için ellerinden geleni yapma gayretine girdiler. UEFA Avrupa Şampiyonası ve FIFA Dünya Kupası eleme maçları bir yana, dostluk maçı adı altında FIFA'nın yıllık hazırladığı takvim çerçevesinde oynanan bu maçlarda ortaya çıkan sakatlıklar kulüp takımlarını FIFA ile bolca karşı karşıya getirdi. Nihayetinde en yüksek maaşları ödeyen ve en çok sayıda millî oyuncuya sahip Avrupa'nın güçlü kulüpleri "anlamsız ve rekabetten yoksun" dedikleri bu dostluk maçlarına oyuncu göndermek istemiyorlardı. UEFA ise bu sıkıntılı durumu çözmek için fikstürü, devamlılığı ve bir sistemi olmayan dostluk maçları yerine ikişer yıllık döngülere sahip, fikstürü belli, her millî takımın gücüne denk takımlarla mücadele edeceği, lig formatına sahip ve hepsinden önemlisi şampiyon olma, lig çıkma ve düşme gibi hedefleri olan bir uluslararası turnuva olan UEFA Uluslar Ligi'ni yarattı.

UEFA Uluslar Ligi ve EURO 2020 Elemeleri

Rusya'da düzenlenen 2018 Dünya Kupası'nı takiben yürürlüğe giren Uluslar Ligi UEFA ve FIFA turnuvalarına katılacak

takımların belirleneceği eleme aşamasını da hayli değiştirmiş oldu. İki yılda bir iki yıla yayılarak oynanan UEFA Avrupa Şampiyonası (EURO) Elemeleri ve FIFA Dünya Kupası Elemeleri artık birer yıl şeklinde oynanacak. Örnek üzerinden gitmek gerekirse, eski sistemde EURO 2020'ye katılacak takımları belirleyen eleme maçlarının Eylül 2018 – Mart 2020 arasında oynanması gerekirken, yapılan değişiklikle birlikte bu maçlar Mart 2019 – Mart 2020 arasında oynanacak. Eylül 2018 – Mart 2019 arasında ise Uluslar Ligi maçları sahne alacak. Ancak burada önemli bir ayrımı yapmak gerekiyor. EURO 2020'ye gidecek takımları belirleyecek esas yarışma Mart 2019'dan Mart 2020'e kadar sürecek olan EURO 2020 Elemeleri olacak. Beşerli ve altışarlı toplam on gruptan oynanacak maçlar sonunda grup liderleri ve ikincileri EURO 2020'ye gitmeye hak kazanacak. 2020'de kullanılacak 24 takımlı turnuva sistemi için geriye kalan dört takımı ise Uluslar Ligi'ndeki performanslar belirleyecek. Dolayısıyla dostluk maçlarının yerine getirilen Uluslar Ligi aslında EURO 2020 Elemeleri sonucunda şampiyonaya gidemeyen takımlar için son bir şans anlamına da geliyor. Aşağıdaki tabloda 2018-2020 arasında tüm oynanacak maçları görebiliyoruz.

	UEFA Uluslar Ligi	EURO 2020 Elemeleri
6-8 Eylül 2018	Lig 1. Hafta	
9-11 Eylül 2018	Lig 2. Hafta	
11-13 Ekim 2018	Lig 3. Hafta	
14-16 Ekim 2018	Lig 4. Hafta	
15-17 Kasım 2018	Lig 5. Hafta	
16-18 Kasım 2018	Lig 6. Hafta	
21-23 Mart 2019		Grup Aşaması 1. Hafta
24-26 Mart 2019		Grup Aşaması 2. Hafta
5-6 Haziran 2019	Yarı Finaller	
7-8 Haziran 2019		Grup Aşaması 3. Hafta
9 Haziran 2019	Üçüncülük/Dördüncülük ve Final Maçı	
10-11 Haziran 2019		Grup Aşaması 4. Hafta
5-7 Eylül 2019		Grup Aşaması 5. Hafta
8-10 Eylül 2019		Grup Aşaması 6. Hafta
10-12 Ekim 2019		Grup Aşaması 7. Hafta
13-15 Ekim 2019		Grup Aşaması 8. Hafta
14-16 Kasım 2019		Grup Aşaması 9. Hafta
17-19 Kasım 2019		Grup Aşaması 10. Hafta
26-28 Mart 2020		Play-off'lar
29-31 Mart 2020		Play-off'lar

Uluslar Ligi kendi içerisinde dört farklı düzeyde lige ayrılmış durumda: A, B, C ve D ligleri. Bu ligler arasında A'dan D'ye doğru hiyerarşik bir yapılanma da mevcut. Dolayısıyla A Ligi en üst düzey lig kabul edilirken, D ligi en alt lig olarak konumlandırılmış durumda. Her lig kategorisi içerisinde de üçer ya da dörder takımdan oluşan dört grup var: A1, A2, B1, C4, D3 vb. 2018-19 sezonu Uluslar Ligi'nin ilk sezonu olduğu için lig dağılımları UEFA ülke sıralaması baz alınarak oluşturuldu. Dolayısıyla A kategorisinde bulunan on iki takım aynı zamanda (Ekim 2017 itibarıyla) bu sıralamadaki en yüksek puana sahip on iki takım anlamına geliyor. Bu takımlar çekilen kura ile üçer takımlı dört gruba ayrıldı ve her takım evinde ve dışarıda dört maç yaparak gruplarını lider bitirmeye çalışacaklar. Gene örnek üzerinden gitmek gerekirse B kategorisinde ikinci grupta (B2) bulunan Türkiye millî takımı gruptaki rakipleri Rusya ve İsveç ile ikişer kere oynayarak bir yandan grubu lider tamamlayarak A Ligi'ne çıkmak ve bir yandan da EURO 2020 için son dört biletin birine sahip olmak için yarışıyor olacak.

Grup maçlarının sona ermesiyle birlikte grubunu lider bitiren takımlar üst lige çıkarken sonuncu sırada bitirenler ise bir alt lige düşüyor olacak. Tabii A liginden daha yukarı çıkma imkânı olmadığı için bu ligde gruplarını lider bitirecek dört takım Haziran 2019'da kura ile belirlenecek tek ayaklı yarı final ve final maçlarının ardından ilk Uluslar Ligi'nin şampiyonunu belirleyecekler. Bu şampiyonluğun ise tarihsel önemi dışında EURO 2020'ye katılma anlamında hiçbir katkısı olmayacak. Esas önemli olan ise gruplarını lider bitiren takımların (yani dört ligden dört grup lideri toplam 16 takım) 2020 Mart ayında düzenlenecek Play-off turunda kendi grubundaki takımlarla kura usulüyle eşleşerek tek ayaklı yarı final ve final maçları yapacak ve o ligden EURO 2020'ye gidecek ek kontenjana hak kazanacak olmaları. Eğer grubunu lider bitiren takım zaten 2020 Elemeleri aracılığıyla turnuvaya gitmeye hak kazanmış ise aynı lig içerisinde oluşturulacak genel başarı sıralamasında turnuvaya gitmeye hak kazanamamış en üst sıradaki takım bu takımın yerini alarak *play-off* oynamaya hak kazanacak. Eğer bir ligde dörtten az sayıda takım EURO 2020'ye katılım hakkı kazanamamış durumda ise bir alt ligde *play-off*'a katılım hakkı kazanamamış en yüksek puanlı takım o boşluğu dolduruyor olacak. Uluslar Ligi formatı çok karmaşık gibi görünse de üzerine hayli düşünülmüş ve adil bir sistem olduğunu belirtmekte fayda var. Maçlar oynandıkça sistemin kendi içerisinde gittikçe daha açıklayıcı olacağını görüyor olacağız.

Soru İşaretleri ve Eleştiriler

Uluslar Ligi her yeni oluşumda olduğu gibi beraberinde bolca soru işareti ve eleştiri de getirdi. En büyük soru işareti yukarıda açıklamaya çalıştığım liglerin oluşturulması ve altıncı maçlar sonunda oluşacak lig sıralamalarında kimlerin Mart 2020'de Play-off oynamaya hak kazanacağı sorusu. Bu takımların belirlenmesi için EURO 2020 Elemeleri'nin sonuçlanmasını ve 2020'ye direkt gidecek 20 takımın belirlenmesini beklememiz gerekiyor. Bu takımlar belirlendikten sonra Uluslar Ligi sıralamalarına geri dönecek ve bu 20 takım sıralamalardan çıkarılacak. Geride kalan takımların oluşturduğu sıralamaya göre de A, B, C ve D liglerini temsilen dörder takım *play-off* oynamaya ve nihayetinde EURO 2020'ye gitmeye hak kazanacak.

Bu noktada aynı zamanda Uluslar Ligi'nin en çok eleştirilen kısmına geliyoruz. Çok büyük ihtimalle EURO 2020 Elemeleri sonunda Uluslar Ligi kapsamında oluşturulmuş A liginin tamamına yakını, B liginin büyük bir kısmı, C liginden birkaç formda takım EURO 2020'ye gitmeye hak kazanırken D ligindeki hiçbir takım bu yolla turnuvaya gidemiyor olacak. Eleştirilen nokta ise serbest rekabet ortamında başarı sağlayamayan bu takımlardan birinin Uluslar Ligi *play-off* sistemi sayesinde EURO 2020'de boy gösterecek olmasının garanti olması. Örnek üzerinden gitmek gerekirse Avrupa'nın en düşük puanlı Azerbaycan, Ermenistan, Belarus, Makedonya, Gürcistan ve Letonya gibi takımlardan birinin şampiyonaya katılabiliyor olması sportif adalet duygusunu bir miktar yaralıyor gibi. Her ne kadar futbol dünyasında benzer başarı hikâyeleri bulunsa da gerçekçi olmak gerekirse bu düzeydeki takımların bir şampiyona finalinde bulunması şampiyonanın kalitesini ve imajını da etkileyecektir.

UEFA Uluslar Ligi'nin FIFA dostluk maçları takviminde oynanan göstermelik millî maçlar yerine futbol dünyasına büyük bir heyecan getireceği kesin gibi. Böylelikle biz futbol severler çift senelerin (2014, 2016, 2018, vb.) yaz aylarında düzenlenen FIFA Dünya Kupası ve UEFA Avrupa Şampiyonası'nı beklerken artık tek senelerin haziran aylarında düzenlenecek Uluslar Ligi finallerini izleyerek bir miktar kendimizi avutuyor olacağız.